

2013MME132

DATUM 16-9-2013
AAN Commissie MME
VAN Gedeputeerde De Vries
DOORKIESNUMMER
ONDERWERP Nieuwe Rijksregels bodemenergiesystemen

In de Cie vergadering van 14 januari jl. heb ik bij het behandelen van de Provinciale milieuverordening toegezegd om u te informeren over de nieuwe Rijksregels voor bodemenergiesystemen. De nieuwe regels zijn per 1 juli van kracht geworden. In deze notitie geef ik een korte toelichting op de nieuwe regels en beschrijf de gevolgen voor de provincie Utrecht.

Toelichting nieuwe Rijksregels

Het Wijzigingsbesluit Bodemenergiesystemen is per 1 juli van kracht geworden. Het doel van het besluit is om de toepassing van bodemenergie (warmte koude opslag; WKO) te stimuleren waarmee een impuls wordt gegeven aan het verder terugdringen van het gebruik van fossiele brandstof en de uitstoot van CO₂. Ook worden de milieuhygiënische voorwaarden voor WKO systemen beter geborgd. Concrete doelstellingen van het besluit zijn:

1. *Reguleren van gesloten WKO systemen*

Gesloten WKO systemen¹ vielen niet onder een duidelijk wettelijk kader waardoor geen milieuhygiënische voorwaarden aan deze systemen gesteld konden worden en er geen ruimtelijke sturing mogelijk was. Dit in tegenstelling tot **open** WKO systemen² waar de provincie wel voorwaarden stelt. Dit hiaat in de regelgeving is met invoering van het Wijzigingsbesluit gerepareerd. Bij het toepassen van gesloten WKO systemen worden nu landelijke milieuhygiënische voorwaarden gesteld en kan een vergunningplicht opgelegd worden in drukke (ondergrondse) gebieden. Het bevoegd gezag is de gemeente.

2. *Verkorten procedure voor open WKO systemen*

Voor de onttrekkingsvergunning voor open WKO systemen gold de uitgebreide vergunningsprocedure van 6 maanden. De lange proceduredtijd werd door marktpartijen als knelpunt gezien in verband met de lastige inpassing in bouwprojecten. Door het nieuwe besluit geldt nu standaard de reguliere vergunningprocedure (8 weken) waarmee een betere inpassing in bouwprojecten mogelijk is.

3. *Invoering uniforme vergunningsvoorschriften voor open WKO systemen*

Provincies hanteerden verschillende vergunningsvoorschriften voor WKO systemen. Door invoering van uniforme vergunningsvoorschriften wordt voorkomen dat in vergelijkbare omstandigheden verschillende eisen gelden. Een deel van de voorschriften wordt nu op Rijksniveau geregeld. Daarnaast hebben provincies op uitvoeringsniveau de voorschriften geharmoniseerd. Maatwerkvoorschriften blijven voor specifieke gevallen mogelijk. Marktpartijen hechten veel belang aan uniforme regels.

4. *Reguleren van WKO systemen in drukke gebieden*

---

¹ Bij **gesloten** WKO systemen – ook wel bodemwarmtewisselaars genoemd - worden bodemlussen in de bodem aangebracht. In deze lussen circuleert een vloeistof die warmte uitwisselt met de ondergrond. Deze systemen worden vooral gebruikt voor het koelen of verwarmen van woningen of kleine kantoren.

² Bij **open** systemen worden middels grondwaterbronnen het grondwater actief verpompt. Voor open systemen is een onttrekkingsvergunning op grond van de Waterwet nodig. De provincie is bevoegd gezag.

Gemeenten en provincies kunnen nu “interferentiegebieden” aanwijzen. Dit zijn drukke gebieden waar een planmatige ordening van de ondergrond nodig is om interferentie tussen de verschillende systemen te voorkomen. Het principe “wie-het-eerst-komt, wie-het-eerst-pompt” wordt hiermee doorbroken.

5. *Voorkomen van interferentie en opnemen rendementseis voor systemen*
Middels het verplicht opnemen van de toetsing op interferentie tussen de systemen wordt voorkomen dat het energierendement van diverse systemen onderling nadelig beïnvloed wordt. Ook kunnen rendementseisen gesteld worden aan systemen om te borgen dat systemen op de langere termijn ook goed blijven functioneren.
6. *Invoering erkenning- en certificeringssysteem*
Door het invoeren van een erkennings- en certificeringsregeling voor de aanleg wordt de kwaliteit en betrouwbaarheid van de uitvoering verhoogd en wordt voorkomen dat er slecht functionerende systemen worden aangelegd of gebruikt.

Gevolgen voor de provincie Utrecht

Het van kracht worden van het wijzigingsbesluit heeft de volgende gevolgen voor de provincie:

1. Verandering werkprocessen en doorvoeren uniforme vergunningsvoorschriften;
2. Mogelijkheid voor aanwijzing interferentiegebieden;
3. Wijziging van de Provinciale Milieuverordening (PMV).

Ad 1. Verandering werkprocessen en doorvoeren uniforme vergunningsvoorschriften

Doordat de reguliere procedure van toepassing is op de aanvragen voor open WKO systemen moeten de werkprocessen worden aangepast. Deze aanpassing is doorgevoerd en heeft betrekking op een snellere afhandeling van de aanvraag. Daarnaast worden de uniforme vergunningsvoorschriften - zoals opgesteld door IPO, marktpartijen en het Rijk - doorgevoerd voor de nieuwe vergunningen. De nieuwe voorschriften vallen binnen de kaders van het Provinciaal Grondwaterplan 2008-2013.

Ad 2. Aanwijzing interferentiegebieden

Via een gemeentelijke en provinciale verordening is het mogelijk om interferentiegebieden aan te wijzen. Door het aanwijzen van deze interferentiegebieden is betere ordening van de ondergrond mogelijk. De wetgever geeft duidelijk aan dat dit primair de taak van de gemeente is gezien de sterke koppeling met bouwactiviteiten en bovengrondse ordening. Alleen voor gemeente overstijgende plannen kan de provincie gebieden aanwijzen. In de op te stellen provinciale kadernota Ondergrond zal de rol van de provincie verder worden uitgewerkt en besproken. De verwachting is dat deze nota begin 2014 met u besproken wordt.

Ad 3. Wijziging PMV

In de PMV zijn milieuhygiënische voorwaarden opgenomen voor gesloten WKO systemen. Nu wordt dit op Rijksniveau geregeld en is daarmee overbodig. De PMV zal aangepast worden op dit punt. Het verbod van gesloten WKO systemen in grondwaterbeschermingsgebieden blijft overigens gewoon van kracht. De wijziging is in het eerste kwartaal van 2014 gepland en zal door u vastgesteld moeten worden.

Relatie met de op te stellen provinciale kadernota Ondergrond

Het Wijzigingsbesluit heeft vooral gevolgen voor de te volgen wettelijke procedures en het landelijk uniformen van algemene vergunningsvoorschriften. Het besluit verandert niet de kaderstellende taken van de provincie bij het verdelen van het schaarse grondwater over verschillende functies. De keuze om in bepaalde gebieden wel of geen WKO toe te staan – bijvoorbeeld uit oogpunt van de drinkwatervoorziening – blijft een bevoegdheid van Provinciale Staten. In de op te stellen kadernota Ondergrond worden deze kaders uitgewerkt (begin 2014).